

Pałac w Górzynie

Postawiony na południowo-zachodnim krańcu Górzyna (gmina Głównyżce), murowany z cegły i kamienia, podpiwniczony pałac składa się z jednopiętrowej części południowej, wzniesionej najprawdopodobniej w pierwszej połowie XIX w. oraz dobudowanej w drugiej połowie tego samego wieku dwupiętrowej części zachodniej. Obydwa skrzydła, zbudowane na rzucie stykających się rogami prostokątów, tworzą literę L, w której część starsza jest krótsza, nowsza zaś dłuższa. Dachu kryte są dachówką ceramiczną. Zwrócony ku południowi fronton, w starszej części pałacu, składa się z wysuniętego, wspartego na czterech kamiennych kolumnach ryzalitu, w szczycie którego umieszczona jest tarcza zegarowa. Główne drzwi wejściowe okute są blachą. Początkowo skrzydło to kryte było dwuspadowym dachem mansardowym, jednak w trakcie dobudowy zachodniego skrzydła dodano szczytem attyckie zwieńczenia. Wkomponowaną w południowo-zachodnim narożniku nowszej części okrągłą wieżę z latarnią zakończono dachem kopulastym.

Pierwotnie wnętrze południowego skrzydła, analogicznie do innych pałaców tego okresu na Pomorzu, miało układ trzytraktowy. Trakt środkowy stanowiła długa sień dzieląca trakty boczne. Do dziś trzytraktowy układ zachował się na parterze. Z hallu parteru wiedzie na piętro klatka schodowa. W hallu tym zachował się również wsparty na dwóch kolumnach kominek z porożem danieli, zdobiony płaskorzeźbami tarcz herbowych gryła, Belowów i tarczą z orłem. Przy tarczach widnieją daty: 1417, 1298 — rok założenia rodu Belowów oraz 1798.

Wnętrze zachodniego skrzydła nadano układ dwutraktowy. Kondygnacje tej części pałacu łączy druga klatka schodowa umieszczona w okrągłej wieży. Witrażowe okna na pierwszym piętrze przedstawiają tarcze herbowe, wśród których dominuje w ozdobnym kartuszu herb rodu Belowów.

Z dawnego wystroju pozostały jeszcze neoklasycystyczne boazerie na pierwszym i drugim piętrze oraz odrzwia, a w niektórych wewnętrznych drzwiach płycinowych oryginalne, kute z żelaza klamki. Z balkonu umieszczonego w łączniku obydwu skrzydeł można oglądać park krajobrazowy, zaś do pałacu prowadzi obsadzona lipami aleja. Tuż przy pałacu zachował się basenik z głową satyra.

Ostatnim użytkownikiem starej budowli jest POHZ Górzyno.

Powierzchnia użytkowa pałacu wynosi 1 193 m kw. Budowla wyposażona jest w instalacje: wodną, kanalizacyjną, elektryczną, c.o. i telefoniczną.

EUGENIUSZ WIĄZOWSKI

Fot. Jan Maziejuk